

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْقُدْسُ أَمَّا الْعِلْمُ مِنَ الْخَيْرِ أَبَوَاهَا

نَجَاحِي

از تصانيف امام عبد الوهاب ابن ابراهيم الزنجاني
عليه رحمة الله القوي الغني درين زمان سعادت افزاين
للعكيم الفاضل الفيلسوف الكامل وارث
الاقدمين افضل العلماء المتأخرين المحتاج
مُحَمَّدُ عَبْدُ كُلِّ لَدَا الْأَتُونِي إِلَى الْفَضْلِ لَكَدْ هَارِي

مَكْتَبَةُ الشَّيْخِ

سِرْكِي رُوْدُ كَوُشْتِه فَوْن ٦٦٢٢٦٣

المقالة المستطيرة
٤٨٧

الكتاب الملائم والنجاة

بفضل بسدي حركات و سكناات موجودات رساله محتوي بر قواعد
لطيفه و منظوم بر مباحث شريفة و صرفية محشي بتحشى مفيد و مجمع
بجميع مزيد نسخة صحيحه عديم المشيل و لا ثاني سمي به

از تصانيف امام عبد الوهاب ابن ابراهيم الزنجاني
عليه رحمة الله القوي الغني درين زمان سعادت اقتران
تحت طبع آمده و زيور اشاعت پوشيده بفرانش اصحاب

مكتبة رشيدية

سرکي روڈ کوٹشہ، فون ۲۶۶۲۲۳۱

قوله ان يكون ما قبله على وزن
 فعل مفتوح العين او فعل كسور العين
 فان كان ما قبله مفتوح العين
 لم يفتح العين في قوله كسر العين
 فان كان ما قبله كسور العين
 لم يفتح العين في قوله كسر العين
 فان كان ما قبله كسور العين
 لم يفتح العين في قوله كسر العين

والعين واللام من حروف العلة والهمزة
والضعف اما الثلاثي المجرد
 فان كان ماضيه على وزن فعل مفتوح
 العين فمضارع يفعل او يفعل بضم العين
 او كسرهما نحو نصر ينصر

ونحو نصر ينصر
 ونحو نصر ينصر
 ونحو نصر ينصر
 ونحو نصر ينصر
 ونحو نصر ينصر
 ونحو نصر ينصر
 ونحو نصر ينصر
 ونحو نصر ينصر
 ونحو نصر ينصر
 ونحو نصر ينصر

ونحو نصر ينصر
 ونحو نصر ينصر
 ونحو نصر ينصر
 ونحو نصر ينصر
 ونحو نصر ينصر
 ونحو نصر ينصر
 ونحو نصر ينصر
 ونحو نصر ينصر
 ونحو نصر ينصر
 ونحو نصر ينصر

قوله ان يكون ما قبله على وزن
 فعل مفتوح العين او فعل كسور العين
 فان كان ما قبله مفتوح العين
 لم يفتح العين في قوله كسر العين
 فان كان ما قبله كسور العين
 لم يفتح العين في قوله كسر العين
 فان كان ما قبله كسور العين
 لم يفتح العين في قوله كسر العين

هذا هو الكتاب الذي فيه بيان ما يختص به هذا العلم من حيث هو وبيان ما يختص به هذا العلم من حيث هو وبيان ما يختص به هذا العلم من حيث هو

سُورُ الْعَيْنِ إِذَا كَانَ مَثَلًا خَوْرَتْ
يَرْثُ الْأَمَّا شَذْخُ حَوْسِبٍ بِحَسَبِ
اخْوَاتِهِ وَإِنْ كَانَ مَاضِيَهُ عَلَى فَعْلٍ
مَضْمُونُ الْعَيْنِ فَمُضَارِعُهُ يَقُولُ بَضْمٌ
الْعَيْنُ خَوْحَسْنُ يَحْسُو وَاخْوَاتُهُ امَّا
الرَّيَاعِي الْمَجْرَدُ هُوَ فَعْلٌ

سُورُ الْعَيْنِ إِذَا كَانَ مَثَلًا خَوْرَتْ
يَرْثُ الْأَمَّا شَذْخُ حَوْسِبٍ بِحَسَبِ
اخْوَاتِهِ وَإِنْ كَانَ مَاضِيَهُ عَلَى فَعْلٍ
مَضْمُونُ الْعَيْنِ فَمُضَارِعُهُ يَقُولُ بَضْمٌ
الْعَيْنُ خَوْحَسْنُ يَحْسُو وَاخْوَاتُهُ امَّا
الرَّيَاعِي الْمَجْرَدُ هُوَ فَعْلٌ

این باب در بیان فضیلت و جلال و کبریا و
 و در بیان تقدیم و تأخیر و در بیان
 و در بیان اول و آخر و در بیان
 و در بیان اول و آخر و در بیان

وَقَاتِلَا أَوْقَاتًا ۚ الثَّانِي مَا كَانَ مَاضِيَهُ

مثل تفعل نحو تكسر تكسر و تفاعل نحو

انْفَعَلَ نَحْوُ انْقَطَعَ انْقِطَاعًا وَانْفَعَلَ

الثالث ما كان ماضياً على ستة أحرف

ثم قال امر اهل مصر بزيارتى فى اول جمادى وكرت الامم والزائدين الى القلعة

عليه السلام في قوله تعالى: "وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ أَجْرٌ كَثِيرٌ" (سورة النور: ٤٠).
 في قوله تعالى: "وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ أَجْرٌ كَثِيرٌ" (سورة النور: ٤٠).
 في قوله تعالى: "وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ أَجْرٌ كَثِيرٌ" (سورة النور: ٤٠).

[illegible]

تعلق ایجابی از معین من الایکاث السلب ۱۲ مفتاح معہ مولوے ۱۲

كَاخْرَجْنَاهُ مِنْ جَانِبِ الْمَدِينَةِ وَقَتْلَ عَلَيْهِ ثَلَاثًا وَلَئِنْ كُنْتُمْ إِلَّا قَوْمًا يُلْقُونَ

تنبه الفعل أما متعدي وهو الفعل الذي

يتعدى من الفاعل الى المفعول ثم كقولك

ضرب زید و یسعی ایضا واقعا و مجازا و

متاغير متعد وهو الفعل الذي لم يتجاوز من الفعل

لَقَوْلِكَ حَسَنٌ زَيْدٌ

Handwritten text in Urdu script, likely a continuation of the letter or a separate note.

[illegible]

تأليفه من قبله فان من يتبعه في الفنون والاسرار لا يفتخر بها
الذي يوزن على من يتبعه في الفنون والاسرار لا يفتخر بها
الذي يوزن على من يتبعه في الفنون والاسرار لا يفتخر بها

المصدر المسمى بـ
الشيخ محمد بن عبد الله
ابن الشيخ محمد بن عبد الله
ابن الشيخ محمد بن عبد الله

منه فاعلم ان الله لا يهدي القوم الظالمين

[illegible][illegible]

في قوله لا زما وغير واقع وتقديته في الثلاثي
المجرد بتضعيف العين او بالهمزة
كقولك فرحت زيدا واحلسته وحرف
الجز في الكل نحو ذهبت بزيد وانطلقت
به فصل في امثلة تصريف هذه الافعال

حاصلہ نہ کر لیتا ایسا کہ اگر تیرے قول و سیر میں اتنا واسطہ نہ ہو تو اس کا کھانا کھانے سے نہ لے کر شہر سارے ملک میں منتشر ہو گا اور غم و آہ تمام قلیات پر لے جائے گا

+

والا فتعطل ولا يخرج ذلك مما ينبغي بعد هذه الحجة من ان السجدة احدى

[illegible]

١٨
 الكلام في اول الكلام في قوله تعالى
 ١٢
 ١٣
 ١٤
 ١٥
 ١٦
 ١٧
 ١٨
 ١٩
 ٢٠
 ٢١
 ٢٢
 ٢٣
 ٢٤
 ٢٥
 ٢٦
 ٢٧
 ٢٨
 ٢٩
 ٣٠
 ٣١
 ٣٢
 ٣٣
 ٣٤
 ٣٥
 ٣٦
 ٣٧
 ٣٨
 ٣٩
 ٤٠
 ٤١
 ٤٢
 ٤٣
 ٤٤
 ٤٥
 ٤٦
 ٤٧
 ٤٨
 ٤٩
 ٥٠
 ٥١
 ٥٢
 ٥٣
 ٥٤
 ٥٥
 ٥٦
 ٥٧
 ٥٨
 ٥٩
 ٦٠
 ٦١
 ٦٢
 ٦٣
 ٦٤
 ٦٥
 ٦٦
 ٦٧
 ٦٨
 ٦٩
 ٧٠
 ٧١
 ٧٢
 ٧٣
 ٧٤
 ٧٥
 ٧٦
 ٧٧
 ٧٨
 ٧٩
 ٨٠
 ٨١
 ٨٢
 ٨٣
 ٨٤
 ٨٥
 ٨٦
 ٨٧
 ٨٨
 ٨٩
 ٩٠
 ٩١
 ٩٢
 ٩٣
 ٩٤
 ٩٥
 ٩٦
 ٩٧
 ٩٨
 ٩٩
 ١٠٠

فَوَلِّهِ اَحَدِي الزَّوَامِلِ اَرْبَعًا قُلْ اِنْ يَقُولُ تَتَّبِعُونَ

[illegible][illegible]

[illegible]

عہد ہیست باقی مستقبل زمانہ حال میں مشترک امر امتیاز ہے، ورنہ غلطی و اتفاق

قوله تعالى اني قد جعلكم لسانا فصيحا
 قوله تعالى اني قد جعلكم لسانا فصيحا
 قوله تعالى اني قد جعلكم لسانا فصيحا
 قوله تعالى اني قد جعلكم لسانا فصيحا

تَقُولُ يَفْعَلُ الْآنَ وَيَسْمِي حَالًا وَحَاضِرًا
يَفْعَلُ غَدًا وَيَسْمِي مُسْتَقْبَلًا
وَاِذَا دَخَلْتَ عَلَيْهِ السَّعِينَ اَوْ سَوْفَ فَقُلْتَ سَيَفْعَلُ اَوْ
سَوْفَ يَفْعَلُ
 قوله تعالى اني قد جعلكم لسانا فصيحا
 قوله تعالى اني قد جعلكم لسانا فصيحا
 قوله تعالى اني قد جعلكم لسانا فصيحا
 قوله تعالى اني قد جعلكم لسانا فصيحا

قوله تعالى اني قد جعلكم لسانا فصيحا
 قوله تعالى اني قد جعلكم لسانا فصيحا
 قوله تعالى اني قد جعلكم لسانا فصيحا
 قوله تعالى اني قد جعلكم لسانا فصيحا

قوله تعالى اني قد جعلكم لسانا فصيحا
 قوله تعالى اني قد جعلكم لسانا فصيحا
 قوله تعالى اني قد جعلكم لسانا فصيحا
 قوله تعالى اني قد جعلكم لسانا فصيحا

قوله لا تقاتلوه في هذه الايام...
 قوله لا تقاتلوه في هذه الايام...
 قوله لا تقاتلوه في هذه الايام...

نحويداً خرج ويكرم ويقاقل ويفرح وعلافة
بناء هذه الاربعة للفاعل كون الحروف التي
قبل اخره مكسورا ابداً مثاله من يفعل
نحو ينصر ينصران الى اخره وقس على هذا

في هذه الايام...
 قوله لا تقاتلوه في هذه الايام...
 قوله لا تقاتلوه في هذه الايام...

قوله لا تقاتلوه في هذه الايام...
 قوله لا تقاتلوه في هذه الايام...
 قوله لا تقاتلوه في هذه الايام...

حروف المضارعة منه مضمومة وماؤها مقابلة الخ

السلامة
للأمة المؤمنة
فصل في بيان
لماذا لم يمت
في هذا العالم
الأول كمنكر
قبل أن يموت
لمن لا يؤمن
ولا يستغفر

[illegible]

[illegible]

الواحدة الخاطبة ولا يحدف نون جماعة
المؤنث فانه ضمير

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰

[illegible][illegible][illegible][illegible]

[illegible][illegible]

قوله وسأوردنا على
 الجرح كونه نظير لدم اللام من جهة
 انها فاعل فان لام اللام هي التي
 بها الفصل من الفاعل من الجرح
 النامية حتى يطلب ما في الفعل
 من الفعل من الفعل من الفعل
 من الفعل من الفعل من الفعل
 من الفعل من الفعل من الفعل

لا ينصر ولا تنصر لتنصر لا ينصر وفس على هذا
 لا ينصر ولا يعلم وليد حرج وغيرها ومنه بالاد
 قوله وسأوردنا على
 الجرح كونه نظير لدم اللام من جهة
 انها فاعل فان لام اللام هي التي
 بها الفصل من الفاعل من الجرح
 النامية حتى يطلب ما في الفعل
 من الفعل من الفعل من الفعل

الناهية تقول في فاعل الغائب لا ينصر لا ينصر
 لا ينصر ولا تنصر لا تنصر لا ينصر وفي
 فاعل الحاضر لا تنصر لا تنصر لا تنصر
 لا تنصر لا تنصر لا تنصر لا تنصر
 قوله وسأوردنا على
 الجرح كونه نظير لدم اللام من جهة
 انها فاعل فان لام اللام هي التي
 بها الفصل من الفاعل من الجرح
 النامية حتى يطلب ما في الفعل
 من الفعل من الفعل من الفعل

سائر الامثلة واما الامر بالضيعة وهو
 قوله وسأوردنا على
 الجرح كونه نظير لدم اللام من جهة
 انها فاعل فان لام اللام هي التي
 بها الفصل من الفاعل من الجرح
 النامية حتى يطلب ما في الفعل
 من الفعل من الفعل من الفعل

قوله وسأوردنا على
 الجرح كونه نظير لدم اللام من جهة
 انها فاعل فان لام اللام هي التي
 بها الفصل من الفاعل من الجرح
 النامية حتى يطلب ما في الفعل
 من الفعل من الفعل من الفعل

قوله وسأوردنا على
 الجرح كونه نظير لدم اللام من جهة
 انها فاعل فان لام اللام هي التي
 بها الفصل من الفاعل من الجرح
 النامية حتى يطلب ما في الفعل
 من الفعل من الفعل من الفعل

٣

[illegible]

فان كان ما بعد حرف المضارعة متبعا
فستقط منه حرف المضارعة وتأتي بصورة
الباقى محروما فتقول فى الامر من تخرج
تخرج دخرجا دخرجا دخرجا دخرجا
وهكذا تقول فرسخ وقاقل و

تكثر وتباعد وتخرج وإن كانا بعد
حرف المضارعة ساكنًا لم يحدف منه
حرف المضارعة وتأتي بصورة الباقى مجزوماً

فریداً

[illegible]

قوله في اول هزلة وصل مكسورة الا ان يكون عين المضارع منه مضموما فتضمها فتقول انصر انصر انصروا انصري انصرا انصرون وكذلك اضرب وانقطع واجتمع ولا سخرج

في اول هزلة وصل مكسورة الا ان يكون عين المضارع منه مضموما فتضمها فتقول انصر انصر انصروا انصري انصرا انصرون وكذلك اضرب وانقطع واجتمع ولا سخرج

قوله في اول هزلة وصل مكسورة الا ان يكون عين المضارع منه مضموما فتضمها فتقول انصر انصر انصروا انصري انصرا انصرون وكذلك اضرب وانقطع واجتمع ولا سخرج

قوله في اول هزلة وصل مكسورة الا ان يكون عين المضارع منه مضموما فتضمها فتقول انصر انصر انصروا انصري انصرا انصرون وكذلك اضرب وانقطع واجتمع ولا سخرج

وہی کہ جس نے اسے لکھا ہے

[illegible][illegible]

استفاده در مقام اول و معلوم شود ۳

قوله تصدي آيات
ان تصديك ليس تاما بل هو
بكون تصديك فعل واجب ان يقال
بكون تصديك لا في خطاب و خطاب
في الماضى لا في خطاب و خطاب
قوله الماضى اي تنطبق كونهما مستويا
قوله الماضى اي تنطبق كونهما مستويا
قوله الماضى اي تنطبق كونهما مستويا

قوله في التنزيل فانت له تصدي و نارا تلتظ
استفاده بموجب از الحدوث بانه وجه في الكلام العبري البليغ كما في ۱۲
و تنزل الملائكة و متى كان فاء افعل ضادا
اوضادا او طاء او طاء قلبت تاء طاء
فتقول في افعل من الضم اصطر و من
الضرب اضطر و من الطرد اطر و
من الظلم اظلم و كذلك سائر متصرفاته
قوله في التنزيل فانت له تصدي و نارا تلتظ
استفاده بموجب از الحدوث بانه وجه في الكلام العبري البليغ كما في ۱۲
و تنزل الملائكة و متى كان فاء افعل ضادا
اوضادا او طاء او طاء قلبت تاء طاء
فتقول في افعل من الضم اصطر و من
الضرب اضطر و من الطرد اطر و
من الظلم اظلم و كذلك سائر متصرفاته

قوله في التنزيل فانت له تصدي و نارا تلتظ
استفاده بموجب از الحدوث بانه وجه في الكلام العبري البليغ كما في ۱۲
و تنزل الملائكة و متى كان فاء افعل ضادا
اوضادا او طاء او طاء قلبت تاء طاء
فتقول في افعل من الضم اصطر و من
الضرب اضطر و من الطرد اطر و
من الظلم اظلم و كذلك سائر متصرفاته

قوله في التنزيل فانت له تصدي و نارا تلتظ
استفاده بموجب از الحدوث بانه وجه في الكلام العبري البليغ كما في ۱۲
و تنزل الملائكة و متى كان فاء افعل ضادا
اوضادا او طاء او طاء قلبت تاء طاء
فتقول في افعل من الضم اصطر و من
الضرب اضطر و من الطرد اطر و
من الظلم اظلم و كذلك سائر متصرفاته
قوله في التنزيل فانت له تصدي و نارا تلتظ
استفاده بموجب از الحدوث بانه وجه في الكلام العبري البليغ كما في ۱۲
و تنزل الملائكة و متى كان فاء افعل ضادا
اوضادا او طاء او طاء قلبت تاء طاء
فتقول في افعل من الضم اصطر و من
الضرب اضطر و من الطرد اطر و
من الظلم اظلم و كذلك سائر متصرفاته

۳۵

وَقَدْ كَرَّمْنَا بَنِي آدَمَ وَجَعَلْنَاهُمْ فِي دَنَاهُمْ وَمِنْهُمْ ذُرِّيَّتُ الْمُؤْمِنِينَ وَمِنْهُمْ نَجَسٌ كَثِيرٌ

[illegible]

[illegible][illegible]

هو فعل الاشياء وجماعة النساء في مكسورة

ادافته فتقول اذ هبان واذهبان

تدخيل الفا بعدنون جمع المؤنث لتفصل

بين النونات ولا تدخلها الخفيفة لانه يلزم

التفعل الساكنين

فصل في بيان النونات والنونات

النونات هي التي لا تدخلها الخفيفة

والنونات هي التي تدخلها الخفيفة

والنونات هي التي لا تدخلها الخفيفة

والنونات هي التي تدخلها الخفيفة

فصل في بيان النونات والنونات

النونات هي التي لا تدخلها الخفيفة

والنونات هي التي تدخلها الخفيفة

والنونات هي التي لا تدخلها الخفيفة

والنونات هي التي تدخلها الخفيفة

فصل في بيان النونات والنونات

النونات هي التي لا تدخلها الخفيفة

والنونات هي التي تدخلها الخفيفة

والنونات هي التي لا تدخلها الخفيفة

والنونات هي التي تدخلها الخفيفة

الحق في قوله تعالى

عاج است بهیچ
چو از انقباضی که سبکین صلی
مقدور گردد وادستیارین
انقباض بران حد خواهد بود
از ان چهار در دو تا از انقباضی
سبکین علی حد و یک و نیم
باشد است و اگر از ان در دو
نمود از انقباض

چنانچه در این کتاب مذکور است که در این کتاب
 در این کتاب مذکور است که در این کتاب
 در این کتاب مذکور است که در این کتاب

على غر حده فان التقاء الساكنين انما
يجوز اذا كان الاول حرف مد
والثاني مدغما نحو دابة

۴۴ در غیر حال گفت هست که وقت امر عارضی است زیرا که اکثر از روی حبس نفس

[illegible][illegible]

و اما در این کتاب که از کتب معتبره است و در آن
مذاهب مختلف مذکور شده است و هر یک از آنها را
در جای خود شرح داده اند و در آخر کتاب نیز
تفاوتها و اشتباهات را بیان کرده اند.

وحيذف من الفعل معهما التثنية والثالثة
 وحيذف من الفعل معهما التثنية والثالثة
 وحيذف من الفعل معهما التثنية والثالثة
 وحيذف من الفعل معهما التثنية والثالثة

وحيذف من الفعل معهما التثنية والثالثة
 وحيذف من الفعل معهما التثنية والثالثة
 وحيذف من الفعل معهما التثنية والثالثة

الخمس وهي **فَعْلَان** و**تَفْعِلَان** و**يَفْعِلُون**
وتَفْعُلُون و**تَفْعِلَيْن** و**يَحْدِف** و**يَفْعُلُون**
وتَفْعِلُون و**يَاء** **تَفْعِلَيْن** **إِلَّا** **إِذَا** **انْقَرَضَ** **مَاقْبِلُهَا**

وحيذف من الفعل معهما التثنية والثالثة
 وحيذف من الفعل معهما التثنية والثالثة
 وحيذف من الفعل معهما التثنية والثالثة
 وحيذف من الفعل معهما التثنية والثالثة

وحيذف من الفعل معهما التثنية والثالثة
 وحيذف من الفعل معهما التثنية والثالثة
 وحيذف من الفعل معهما التثنية والثالثة

وحيذف من الفعل معهما التثنية والثالثة
 وحيذف من الفعل معهما التثنية والثالثة
 وحيذف من الفعل معهما التثنية والثالثة

وحيذف من الفعل معهما التثنية والثالثة
 وحيذف من الفعل معهما التثنية والثالثة
 وحيذف من الفعل معهما التثنية والثالثة

بِالنُّونِ الثَّقِيلَةِ لِيَنْصُرَنِي لِيَنْصُرَنِي لِيَنْصُرَنِي

لِيَنْصُرَنَّ لِيَنْصُرَنَّ لِيَنْصُرَنَّ وَبِالْخَفِيفَةِ
 لِيَنْصُرَنَّ لِيَنْصُرَنَّ لِيَنْصُرَنَّ وَفِي الْأَمْرِ
 الْحَاضِرِ بِالْثَقِيلَةِ أَنْصَرَ أَنْصَرَ أَنْصَرَ
 أَنْصَرَ أَنْصَرَ أَنْصَرَ وَبِالْخَفِيفَةِ
 أَنْصَرَ أَنْصَرَ أَنْصَرَ وَفِي هَذَا
 نَظَائِرُهُ وَأَمَّا اسْمُ الْفَاعِلِ وَالْمَفْعُولِ مِنْ
 الثَّلَاثِي الْمَجْرَدِ فَالْكَثْرَانِ يَجِيءُ اسْمُ الْفَاعِلِ مِنْهُ
 عَلَى فَاعِلٍ

[illegible]

دست میرفت بود و اینک نموده اند
کروار با بود و تقضه ای که از آن
بود و با بود و تقضه ای که از آن
بود و با بود و تقضه ای که از آن

[illegible]

[illegible]

قد رتبنا في هذا الكتاب...
 في هذا الكتاب...
 في هذا الكتاب...
 في هذا الكتاب...

وتفتح في المفعول نحو مكرّم ومكرّم

مذخرهم ومذخرهم ومذخرهم ومذخرهم
 وقد يستوي لفظ الفاعل والمفعول في

بعض المواضع كجاء ومحتاج ومختار

ومضطّر ومعتد ومنصب ومنصب فيه

ومحتاج ومنجأ عنه ويختلف في التقدير

المفعول...
 المفعول...
 المفعول...
 المفعول...

الكلام...
 الكلام...
 الكلام...
 الكلام...

المفعول...
 المفعول...
 المفعول...
 المفعول...

الاستواء...
 الاستواء...
 الاستواء...
 الاستواء...

[illegible]

قوله وكذلك عينه
التي هي العين
التي هي العين

وكذلك عينه ولأمة الثانية ويقال الخاطب

ايضا خوززل يززل زلزلة وزلزالا

انما الحق المضاعف بالمعتلات لان حرف

التضعيف يلحقه الابدال كقولهم املكيت

بمعنى املكيت والحذف كما قالوا امست و

ظلت واحسبت

التي هي العين

التي هي العين

التي هي العين

التي هي العين

التي هي العين

قوله وكذلك عينه
التي هي العين
التي هي العين

قوله وكذلك عينه

قوله وكذلك عينه

قوله وكذلك عينه

قوله وكذلك عينه

قوله وكذلك عينه

قوله وكذلك عينه

قوله وكذلك عينه

قوله وكذلك عينه

٢٩

هذا هو الكتاب الذي فيه بيان ما في هذه المسألة من الغوامض والحقائق التي لا يمكن فهمها الا بهذه الطريقة

في بيان ما في هذه المسألة من الغوامض والحقائق التي لا يمكن فهمها الا بهذه الطريقة

اي ميسست وظلت واخستت والمضاعف

يلحقه الادغام وهوان تسكن الاول وتدرج

في الثاني ويسمى الاول مدغما والثاني مدغما فيه

وذلك واجب في نحو مبدؤا وعد بعد

في بيان ما في هذه المسألة من الغوامض والحقائق التي لا يمكن فهمها الا بهذه الطريقة

في بيان ما في هذه المسألة من الغوامض والحقائق التي لا يمكن فهمها الا بهذه الطريقة

هذا هو الكتاب الذي فيه بيان ما في هذه المسألة من الغوامض والحقائق التي لا يمكن فهمها الا بهذه الطريقة

في بيان ما في هذه المسألة من الغوامض والحقائق التي لا يمكن فهمها الا بهذه الطريقة

الفعل مطلقا او مضى على ذلك
 في قولنا في نحو ذلك لان هذه هي
 ان يكون اجليا كان الكلام لان
 في قولنا في نحو ذلك لان هذه هي
 ان يكون اجليا كان الكلام لان

اي مثال الفعل الذي الفعل : الف الضمير على ما في قوله تعالى

خَوِّمُوا مَدْيَنَ وَمَدْيَنُ وَمَسْتَنَعٌ فِي خَوِّ
 وانوا وخومس والياء وخومس اي والا فام مستنع

مَدْيَنُ وَمَدْيَنُ وَمَدْيَنُ وَمَدْيَنُ
 ممدذن وممدذن وممدذن وممدذن

وَمَدْيَنُ وَمَدْيَنُ وَمَدْيَنُ وَمَدْيَنُ
 وممدذن وممدذن وممدذن وممدذن

لَا مَدْيَنُ وَلَا مَدْيَنُ وَلَا مَدْيَنُ وَلَا مَدْيَنُ
 لا ممدذن ولا ممدذن ولا ممدذن ولا ممدذن

في قولنا في نحو ذلك لان هذه هي
 ان يكون اجليا كان الكلام لان
 في قولنا في نحو ذلك لان هذه هي
 ان يكون اجليا كان الكلام لان

الفعل مطلقا او مضى على ذلك
 في قولنا في نحو ذلك لان هذه هي
 ان يكون اجليا كان الكلام لان
 في قولنا في نحو ذلك لان هذه هي

٥٢

في قولنا في نحو ذلك لان هذه هي
 ان يكون اجليا كان الكلام لان
 في قولنا في نحو ذلك لان هذه هي
 ان يكون اجليا كان الكلام لان

في قولنا في نحو ذلك لان هذه هي
 ان يكون اجليا كان الكلام لان
 في قولنا في نحو ذلك لان هذه هي
 ان يكون اجليا كان الكلام لان

على الفعل الواحد فان كان مكسور العين
 كيفز او مفتوحه كيعض فتقول لم يفضرو
 لم يعض بفتح اللام وكسرها ولم يفضرو
 لم يعضض وهكذا حكم يقشعرو ويحمررو
 ويحماررو وان كان العين مضموما ففتجوز
 الحركات الثلاث مع الادغام وتلك تقول
 لم يمد بحركات الدال ولم يمدد
 احد الضدين قام الضد الاخر مقامه منه على السعدية

هذا هو اللفظ الذي هو في اللغة العربية...
اللفظ الذي هو في اللغة العربية...
اللفظ الذي هو في اللغة العربية...

وهكذا حكم اللفظ قول فيروعض بكسر
في قوله الحركات الثلاث هم اللفظ وفعله

اللام وفتحها وا فر ن و ا ع ض ض و م د ا و

امد و تقول في اسم الفاعل ما د ما د ا ن

ما د و ن و م د د م ا د م ا د ت ا ن م ا د ا ت

و م ا د و ن في المفعول م م د و ك م ن ص و ر

فصل المعتل

هذا هو اللفظ الذي هو في اللغة العربية...
اللفظ الذي هو في اللغة العربية...
اللفظ الذي هو في اللغة العربية...

هذا هو اللفظ الذي هو في اللغة العربية...
اللفظ الذي هو في اللغة العربية...
اللفظ الذي هو في اللغة العربية...

هذا هو اللفظ الذي هو في اللغة العربية...
اللفظ الذي هو في اللغة العربية...
اللفظ الذي هو في اللغة العربية...

هذا هو اللفظ الذي هو في اللغة العربية...
اللفظ الذي هو في اللغة العربية...
اللفظ الذي هو في اللغة العربية...

[illegible]

△△

21

الذي على ففته وتسلم في سائر تصاريفه يقول
وعند يبعد عدة فهو واعد وذاك موعود
عند لا تعد وكذلك وميق ميق مقة فاذا
ازنيت كسرة ما بعد الواو اعيدت الواو

الذي على ففته وتسلم في سائر تصاريفه يقول
وعند يبعد عدة فهو واعد وذاك موعود
عند لا تعد وكذلك وميق ميق مقة فاذا
ازنيت كسرة ما بعد الواو اعيدت الواو

قوله على ففته وتسلم في سائر تصاريفه يقول
وعند يبعد عدة فهو واعد وذاك موعود
عند لا تعد وكذلك وميق ميق مقة فاذا
ازنيت كسرة ما بعد الواو اعيدت الواو

51

نَحْوَلَمْ يُوعِدْ وَتَثَبْتُ فِي يَفْعَلُ بِالْفَتْحِ كَوَجَلُ
 يُوجَلُ إِجْلُ لَا تُوجَلُ قُلَيْتِ الْوَاوُ بَاءُ
 لَسَكُونَهَا وَانْكَسَارَ مَا قَبْلَهَا عَادَتْ الْوَاوُ
 تَقُولُ يَا زَيْدُ إِجْلُ تَلْفَظُ بِالْوَاوِ وَتَكْتُبُ
 بِالْيَاءِ وَفِي يَفْعَلُ بِالضَّمِّ كَوَجْهُ يُوْجِهُ
 أَوْجُهُ لَا تُوْجِهُ وَحُذِفَتْ الْوَاوُ مِنْ يَطَا
 وَيَضَعُ وَيَسَعُ وَيَقَعُ وَيَدْعُ لَأَنَهَا فِي الْأَصْلِ
 يَفْعَلُ بِالْكَسْرِ فَتَحُ حُرْفُ الْحَلْقِ
 نَحْوَلَمْ يُوعِدْ وَتَثَبْتُ فِي يَفْعَلُ بِالْفَتْحِ كَوَجَلُ
 يُوجَلُ إِجْلُ لَا تُوجَلُ قُلَيْتِ الْوَاوُ بَاءُ
 لَسَكُونَهَا وَانْكَسَارَ مَا قَبْلَهَا عَادَتْ الْوَاوُ
 تَقُولُ يَا زَيْدُ إِجْلُ تَلْفَظُ بِالْوَاوِ وَتَكْتُبُ
 بِالْيَاءِ وَفِي يَفْعَلُ بِالضَّمِّ كَوَجْهُ يُوْجِهُ
 أَوْجُهُ لَا تُوْجِهُ وَحُذِفَتْ الْوَاوُ مِنْ يَطَا
 وَيَضَعُ وَيَسَعُ وَيَقَعُ وَيَدْعُ لَأَنَهَا فِي الْأَصْلِ
 يَفْعَلُ بِالْكَسْرِ فَتَحُ حُرْفُ الْحَلْقِ

من الوتر بفتح الواو ويخسر الهمزة "كلما زدت من خير خفت من شر"

من الياناي ايسريونير ايسلوا

من الیائی ایسر یوسر ایسلاو فی النسخ ۱۱ فی النسخ ۱۲

[illegible]

از قول دی علی بن فضل
 مخصوص از پدر اگر مراد مصنف
 این در اینجا مقتضی باشد
 از قول دی علی بن فضل
 مخصوص از پدر اگر مراد مصنف
 این در اینجا مقتضی باشد

الم تحذف مع مقتض الحذف لان حذف
الواو مع حذف الهمزة ايجاز بالكلمة فهو
مؤسّر بقلب الياء فيها واو السكونها وانظما
ما قبلها وني افعل منها اتعد يتعد فتوعد
واتسر يتسر فتوئسر

و هو قوام الواو بين الياء والهمزة
 و هو قوام الواو بين الياء والهمزة
 و هو قوام الواو بين الياء والهمزة

و هو قوام الواو بين الياء والهمزة
 و هو قوام الواو بين الياء والهمزة
 و هو قوام الواو بين الياء والهمزة

وَيَقَالُ اَيْتَعِدْ يَا تَعْدُ فَمَوْتَعِدْ و
اَيْتَسَّرَ يَاتَسَّرَ فَمَوْتَسَّرَ وَهَذَا مِمَّا
مَوْتَسَّرٌ فِيهِ وَحُكْمُ وَذِي يُودُّ كَعْضُ بَعْضٍ
وَيَقُولُ اَيْدُ كَاغْضُضُ الشَّانِي
وَيَقَالُ الْعَيْنُ وَيَقَالُ لَهُ الْاُجُوتُ و
ذَوَا الثَّلَاثَةِ لَكُنْ مَاضِيَةً عَلَى ثَلَاثَةِ
اِحْرَفٍ اِذَا اخْبَرْتَ عَنْ نَفْسِكَ
وَيَقَالُ اَيْتَعِدْ يَا تَعْدُ فَمَوْتَعِدْ و
اَيْتَسَّرَ يَاتَسَّرَ فَمَوْتَسَّرَ وَهَذَا مِمَّا
مَوْتَسَّرٌ فِيهِ وَحُكْمُ وَذِي يُودُّ كَعْضُ بَعْضٍ
وَيَقُولُ اَيْدُ كَاغْضُضُ الشَّانِي
وَيَقَالُ الْعَيْنُ وَيَقَالُ لَهُ الْاُجُوتُ و
ذَوَا الثَّلَاثَةِ لَكُنْ مَاضِيَةً عَلَى ثَلَاثَةِ
اِحْرَفٍ اِذَا اخْبَرْتَ عَنْ نَفْسِكَ

[illegible]

[illegible]

بِالنُّقْلِ وَالْقَلْبِ وَيُبْعِ وَأَعْتَلَّهِ بِالنُّقْلِ وَتَقُولُ

فِي الْمَضَارِعِ يَصُونَ وَيَنْبِغُ وَأَعْمَلَاهُمَا بِالنَّقْلِ

وَيُخَافُ وَيُهَابُ وَاعْتَلَاهُمَا بِالنُّقْلِ وَالْقَلْبِ

وَيَدْخُلُ الْجَاذِمُ فَتَسْقُطُ الْعَيْنُ

Handwritten text in a cursive script, likely Persian or Urdu, filling the page. The text is dense and appears to be a continuous narrative or a list of items. The script is highly stylized and slanted.

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

[illegible]

[illegible]

صَوْنٌ صُونَاتٌ صُنَانٌ وَبِعَ بَيْعًا بَيْعُوا
 بَيْعِي بَيْعًا بَيْعَنَ وَخَفَ خَافًا خَافُوا خَافِي
 خَافِ خَفَنَ وَبِالتَّكْيِيدِ بَيْعَنَ وَخَافَنَ
 صُونَنَ وَبَيْعَنَ وَخَافَنَ إِلَى آخِرِهِ وَمَرْثِدُ الثَّلَاثِ
 لَا يَتَعَلَّ مِنْهُ إِلَّا أَرْبَعَةُ آيَاتٍ وَهِيَ جَابٌ يَجْبُتُ

صَوْنٌ صُونَاتٌ صُنَانٌ وَبِعَ بَيْعًا بَيْعُوا
 بَيْعِي بَيْعًا بَيْعَنَ وَخَفَ خَافًا خَافُوا خَافِي
 خَافِ خَفَنَ وَبِالتَّكْيِيدِ بَيْعَنَ وَخَافَنَ
 صُونَنَ وَبَيْعَنَ وَخَافَنَ إِلَى آخِرِهِ وَمَرْثِدُ الثَّلَاثِ

صَوْنٌ صُونَاتٌ صُنَانٌ وَبِعَ بَيْعًا بَيْعُوا
 بَيْعِي بَيْعًا بَيْعَنَ وَخَفَ خَافًا خَافُوا خَافِي
 خَافِ خَفَنَ وَبِالتَّكْيِيدِ بَيْعَنَ وَخَافَنَ
 صُونَنَ وَبَيْعَنَ وَخَافَنَ إِلَى آخِرِهِ وَمَرْثِدُ الثَّلَاثِ

اجابة واستقام يستقيم استقامة وانقاد
 ينقاد انقيادا واختار يختار اختيارا واذا
 بنيتها للمفعول قلت اجيب اجاب واستقيم
 يستقام واختير يختار وانقيد ينقاد ولا من
 منها اجب اجبا اجيبوا واستقم استقيما
 وانقد انقادا واخترا اختارا ويصح نحو
 قول وقول وتقول وتقول وتقول وتزين
 وتزين وسائر وسائر واسود واسود وابيض
 واسود وابيض وكذا سائر تصاريفها

٦٤

قوله واستقام يستقيم استقامة وانقاد
 ينقاد انقيادا واختار يختار اختيارا واذا
 بنيتها للمفعول قلت اجيب اجاب واستقيم
 يستقام واختير يختار وانقيد ينقاد ولا من
 منها اجب اجبا اجيبوا واستقم استقيما
 وانقد انقادا واخترا اختارا ويصح نحو
 قول وقول وتقول وتقول وتقول وتزين
 وتزين وسائر وسائر واسود واسود وابيض
 واسود وابيض وكذا سائر تصاريفها
 قوله وقول وتقول وتقول وتقول وتقول
 وتزين وتزين وسائر وسائر واسود واسود
 وابيض واسود وابيض وكذا سائر تصاريفها
 قوله وكذا سائر تصاريفها
 قوله وكذا سائر تصاريفها

49

يعتل بالنقل والقلب ان اعتل فعله لمجاءه

لكون ماضيه على اربعة احرف اذا اخبرت

عَصَى وَرَجَى

(The page contains dense handwritten Persian script in Maghrebi style, likely from a manuscript such as the one mentioned in the caption.)

[illegible]

اما الما حنى فيحذف اللام منه في مثال فعلوا

[illegible]

[illegible]

43

وَكَذَلِكَ سَرُّ وَسْرٍ وَسْرٍ وَأَوَامِنَا فَتَحَتْ مَاقِلَ

واو الضمیری غزو اور مواخمت فی رضا

وَسَمِ الْوَلَاتِ وَالْوَالِصَ إِذَا اتَّصَلَتْ بِالْفِعْلِ

التاقصني بعد حذف اللام فان افتقر ما قبلها

ابقي على الفتحة وان انضم وانكسر ضم واصل

مَرْضَاوَرَضُوا نَقَلْتُ ضَمَّةَ الْيَاءِ إِلَى الضَّادِ

وَحَذَفْتُ الْكَلَامَ لِتَقَامِ السَّكَنِينَ وَأَقَامِ الْمَضَاعِ

فتسكروا بالامانة على الاء فوعوذون

وَأَمَّا الْفُلُ فَأُرْسِلَتْ بِرَحْمَةٍ مِنَّا لِيُبَيِّنَ مَا نَالِ الْغَاثِ وَالْفَاطِثِ

هم الكلام الاول يدل على قلب القسومة في رصنوا وكلام الثاني على فعل غنة

[illegible]

مجلسی اولیٰ

[illegible]

تعلیم و تربیت در اسلام
و در این کتاب به بررسی و تحلیل
مفاهیم و روش‌های تعلیم و تربیت
در اسلام پرداخته شده است.

از جهت التقای سائر
 که در اندام حل
 آهائی چنانکه با جمیع صیغاتی که درین
 برای کرده شد از تخفیف که در فواصل و در بعضی
 و سلم داشتن بعضی از حلال
 برای الامر و اعتراض و در آنست که هرگاه کسی بخواهد
 و المعجم فند و ذکر التالیف یا بخواند یا استرگانه کند یا از بعضی
 بر بعضی فند و ذکر التالیف یا بخواند یا استرگانه کند یا از بعضی
 الرعوه و یا لکس و الفهم از بعضی یا از استرگانه که در بعضی
 انقال ملامت حسن الرعوه و قد راعی عن الفهم که در بعضی
 الصلح و بعضی در اصل بر تخفیف بود و او بود در فواصل
 و ضدش بجهت انقال الفهم که در بعضی
 ۷۶
 از فواصل در نجاسه بود و در بعضی از فواصل
 که در فواصل در نجاسه بود و در بعضی از فواصل
 استند بر ادغام چنانکه از استرگانه کلام و در بعضی
 می شود و التالیف یا بخواند و بعد از اصل و بعضی
 مع ان اصل در زیر که از فواصل در بعضی
 ادغام نماند زیرا که از فواصل در بعضی
 آید و در نجاسه بود و در بعضی از فواصل
 در صورت ادغام ایشان منقض و مخرج است
 و اینچنین با و کلام ایشان را در اول و در بعضی
 و بعد بر بعضی که در اول و در بعضی
 و کشتن الفتاح باقیست باقیست می باشد یا که در بعضی
 و درین صورت باقیست باقیست می باشد یا که در بعضی
 و کشتن الفتاح باقیست باقیست می باشد یا که در بعضی
 و درین صورت باقیست باقیست می باشد یا که در بعضی

[illegible]

[illegible]

[illegible]

قل هو الله اعطيت الواو مع الهمزة
 قل هو الله اعطيت الواو مع الهمزة
 قل هو الله اعطيت الواو مع الهمزة
 قل هو الله اعطيت الواو مع الهمزة

وَاسْتَرَشِي يَسْتَرَشِي وَتَقُولُ مَعَ الضَّمِيرِ اعْطَيْتُ
وَاعْتَدَيْتُ وَاسْتَرَشَيْتُ وَكَذَلِكَ تَغَازِيْنَا
وَتَرَا جِيْنَا الرَّابِعُ الْمَعْتَلُ الْعَيْنُ وَاللَّامُ وَيَقَالُ
لَهُ اللَّفِيفُ الْمَقْرُونُ فَقُولُ سَوَى يَشْوِي شَيْئًا

(Handwritten marginal notes in Arabic script, including 'وَأَعْتَدَيْتُ' and 'وَتَرَا جِيْنَا')

(Handwritten marginal notes in Arabic script at the bottom left)

القلب فيها الهمزة مع مفتوحة فقل
 القلب فيها الهمزة مع مفتوحة فقل
 القلب فيها الهمزة مع مفتوحة فقل
 القلب فيها الهمزة مع مفتوحة فقل

٦٢
 والفتحة على الواو مع الهمزة
 والفتحة على الواو مع الهمزة
 والفتحة على الواو مع الهمزة
 والفتحة على الواو مع الهمزة

[illegible]

استخاء اسمك وذلك لكثرة الاستعمال كما قالوا
 لا آذرها الخامس المعتل الفاء واللام ويقال له
 اللقيط المفروق فتقول وتحي كرمي يني يني
 فصل العجينة واللام واللام لما في من بيان
 العجينة واللام واللام لما في من بيان
 العجينة واللام واللام لما في من بيان

مع فوارك النكاح بالبر والتفقهة من الجوز فلان الجوز هو الذي يكون صروراً الأصلية ثم زفافاً لصحة رجاها الذي يزوج والمرجع تضمن كماناً عدد ما هو أقرب التقوى إلى آخر الأيم والكتابه عفي عنه ولو الدبر امين + +

الاستعمال

19

[illegible]

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

لكن العرب اجتمعت على حذف الهمزة من
مضارعها فقالوا يرى يريان يرون ترى
تريان ترون ترين تريان ترين ارى نرى
اتفق في خطاب المؤنث لفظ الواحدة و
الجمع لكن الواحدة تفتن والجمع تفلن فلذا
أمرت منه فقلت على الأصل إزاء كل نزع
وعلى حذف

[illegible]

.....

[illegible]

[illegible][illegible]

وَحَلَّى الْفَتْحُ فِي بَعْضِهَا وَاجْزُفُهَا هَذَا
اِذَا كَانَ الْفِعْلُ صَحِيحًا الْفَاءُ وَاللَّامُ وَأَمَّا
غَيْرُهُ فَمِنْ الْمَعْتَلِ الْفَاءُ مَكْسُورٌ أَبَدًا
كَالْمَوْضِعِ وَالْمَوْعِدِ وَمِنْ الْمَعْتَلِ اللَّامُ

[illegible][illegible]

المسمى للقلبة استعماله لا بأس به ما طرأ ١٢ ببيان وغيره

كالماء والرمي وقد تدخل على بعضها
 تاء التانيث كالمظنة والمقبرة و
 المشرقة وشذ المقبرة والمشرقة
 بالضم ومما زاد على الثلثة كاسم
 المفعول كالدخول والمقام واذكر الشئ
 المفعول كالدخول والمقام واذكر الشئ

على قوله تعالى
 لا يجره الى غير ذلك
 بل هو في قوله تعالى
 لا يجره الى غير ذلك
 بل هو في قوله تعالى
 لا يجره الى غير ذلك

بالمكان قيل فيه مفعلة من الثلاث
 البجر د ومز يد ا ر ذ ت فيقال ابراض
 مسبعة واسدية ومذ ابة ومطخنة ومفتاة
 واما اسم الالة وهو ما يعالج به
 الفاعل المفعول لوصول الاثر اليه

فيجى على مثال
 فاعل المفعول لوصول الاثر اليه
 فاعل المفعول لوصول الاثر اليه
 فاعل المفعول لوصول الاثر اليه

على قوله تعالى
 لا يجره الى غير ذلك
 بل هو في قوله تعالى
 لا يجره الى غير ذلك
 بل هو في قوله تعالى
 لا يجره الى غير ذلك

احمد بن مولى

وحلب ومفتاح ومصفاة ومكسكة
 وقالوا إرقاة على هذا ومن فتح الميم
 أراد المكان وشد مدھن ومسعط
 ومدق ومخل ومكحلة ومخرضة
 مولی الجدی حبیب
 سلمه الله تعالى

[illegible]

عليه السلام
عليه السلام
عليه السلام

اشتہار

ماجران نامدار دیار

دامصار مخفی و محتجب مباد کہ این

خاکسار کتاب صرف زنجانی را بصرف

زر کثیر المقدار از فضلای عالی تبار تجدید جواشی

امحشی و محلی کنانیدہ واحدی را در ان شرکت نیست

در جبری شدہ داخل ہی گور نمیت شدہ است۔ پس

بے اجازت تحریری بندہ کسے طبع طبع آن نکند۔ ورنہ

مبتغائے او بر عکس جلوہ گر خواہد شد یعنی بعض نفع

نقصان خواہد یافت۔ بلکہ باید کہ ہر قدر نسخا تشریف

مطلوب باشد بار سال زر قیمت از دکان نیازمند

طلب فرمودہ مرہون منت سازند

المشہر

مکتبہ رشیدیہ

سکری روڈ۔ کونٹا فون ۸۳۳۲۱۳

۱۰۴